

**СТАТИСТИЧКО ИСТРАЖИВАЊЕ
О ПРОМЕТУ ВАЗДУХОПЛОВА,
ПУТНИКА И РОБЕ НА АЕРОДРОМИМА**

Београд, 2008.

ИЗДАВАЧ

Републички завод за статистику Србије
Београд, Милана Ракића бр. 5

ЗА ИЗДАВАЧА

Др Драган Вукмировић, директор

Приликом коришћења података објављених у овој публикацији
обавезно је навођење извора.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
006+311

МЕТОДОЛОГИЈЕ и стандарди / Републички
завод за статистику Србије ; за издавача
Драган Вукмировић. - 2003, бр. 1- . -
Београд (Милана Ракића 5) : Републички
завод за статистику Србије, 2003- (Београд
: Републички завод за статистику Србије). -
29 cm

ISSN 1451-7477 = Методологије и стандарди
- Републички завод за статистику Србије

COBISS.SR-ID 112201996

ПРЕДГОВОР

У овој свесци Републички завод за статистику Србије објављује јединствене стандарде за истраживање о промету ваздухоплова, путника, терета и поште на аеродромима. У њој су садржане методолошке основе истраживања, организација и инструменти за спровођење тромесечног (СВ/Т-21) и годишњег (СВ/Г-21) истраживања.

Ова методологија садржи, односно њен саставни део су препоруке о статистичким извештајима који се односе на превоз путника, терета и поште ваздушним саобраћајем. Ове препоруке дате су Уредбом Комисије ЕУ, бр. 1358/2003 о примени Уредбе ЕУ, бр. 437/2003 Европског парламента и већа.

До 1958. године истраживања су спровођена на основу детаљних упутстава из методолошких материјала "Статистика ваздушног саобраћаја" из 1958. године. С обзиром на развој привреде и динамичније кретање људи и робе, јавила се потреба за детаљнијим упутством за праћење промета путника и терета на аеродромима. У складу с тим урађена је посебна методологија за истраживање о овој делатности, а објављена је у едицији "Методолошки материјали", бр. 285, у издању Савезног завода за статистику, под називом "Статистика промета на аеродромима".

Динамичније укључивање Србије у међународне интеграције захтева, и у статистичким истраживањима, примену европских стандарда у прикупљању, размени и десиминацији статистичких података. Из тих разлога, подаци о промету путника терета и поште на аеродромима требало би да, где је то могуће, буду компатибилни с међународним подацима које прибавља Међународна организација цивилног ваздушног саобраћаја (ИКАО) и требало би да буду упоредиви, где се то може применити, и између земаља чланица. У циљу упоредивости са међународним препорукама које Европска унија прописује за своје чланове, урађено је ово методолошко упутство, које је у потпуности усаглашено са захтевима које Евростат прописује за земље чланице Европске уније.

У изради методолошког материјала консултовани су корисници података. Методологија је намењена првенствено учесницима у спровођењу статистичких истраживања, али и корисницима статистичких података.

Директор

Др Драган Вукмировић

Садржај

Предговор	3
Увод	7
I. Правни основ истраживања	8
II. Методолошке основе истраживања	8
1. Циљ и предмет истраживања	8
2. Јединица посматрања и извештајна јединица	8
3. Адресар извештајних јединица	9
4. Прикупљање података (метод, време и извори)	9
5. Препоруке Европског парламента и Већа Европе	9
6. Дефиниције основних појмова и обележја	9
III. Организација истраживања	12
3.1. Органи за спровођење истраживања и њихове обавезе	12
3.2. Обрада података и стављање на располагање	12
IV. Структура записа за достављање републичком заводу за статистику	12
4.1. Годишња периодика	12
Табела А1. Аеродромске површине	13
Табела А2. Средства за рад	13
Табела А3. Запослени	14
Табела А4. Утрошак електричне енергије, горива и мазива	14
Табела А5. Укупни приходи	15
Табела А6. Девизно пословање	15
Табела Б1. Превоз на деоници лета (flight stage)	16
Табела Б2. Полазиште / одредиште лета (origin / destination)	17
V. Упутство за попуњавање	18

УВОД

Промет ваздухоплова, путника, терета и поште на аеродромима статистички се прати од 1946. године. Упоредо са динамиком развоја ваздушног саобраћаја, и уопште са динамиком кретања људи и добара, дошло је до изградње нових или до капиталне реконструкције постојећих аеродрома. Неки од њих постали су аеродроми у редовној употреби, док су неки коришћени спорадично или су у припреми да се преко њих обавља редован промет путника и робе.

Сада се промет авиона, путника, терета и поште статистички прати на два цивилна аеродрома: Београд и Ниш. Подаци који ће се прикупљати по овом методолошком упутству у потпуности су усклађени са препорукама које према својим чланицама прописује статистички уред Европске уније – Eurostat. У исто време, статистички подаци добијени по овом методолошком упутству углавном су упоредиви са статистичким подацима добијеним применом претходног методолошког упутства, ММ бр. 285, што обезбеђује континуитет основних серија података.

Извештајне јединице достављају податке Републичком заводу за статистику у електронском запису, у тромесечној и годишњој динамици, што је потпуности усклађено са захтевима које према својим чланицама има статистички уред Европске уније.

I. ПРАВНИ ОСНОВ ИСТРАЖИВАЊА

"На основу Уредбе о утврђивању појединих статистичких истраживања" (Службени гласник Републике Србије 126/2007), а према садржини и организацији која је дата у овој методологији, спроводе се следећа истраживања.

- "Тромесечни извештај о промету на аеродромима" - СВ/Т-21
- "Годишњи извештај о промету на аеродромима" - СВ/Г-21.

II. МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ ИСТРАЖИВАЊА

1. Циљ и предмет истраживања

Циљ овог истраживања јесте да се прикупе, обраде и објаве подаци о обиму промета ваздухоплова, путника, терета и поште који остварују организације разврстане према Класификацији делатности у "остале пратеће активности у ваздушном саобраћају". Добијени подаци служе за сагледавање и анализирање кретања у овој делатности и од ширег су друштвеног интереса за усмеравање развоја у области ваздушног саобраћаја.

Предмет овог истраживања је услуга промета која се изражава кроз податке о приспелим и отпремљеним авионима, путницима, терету и пошти, као и о укупним и девизним приходима и девизним расходима и запосленим радницима.

Истраживање се спроводи у тромесечној и годишњој периодици. Тромесечни извештај обухвата податке о: приспелим и отпремљеним авионима, путницима, терету и пошти у домаћем и међународном саобраћају (домаћим и страним авионима), промет ваздухоплова, путника, терета и поште на деоници лета, искоришћењу капацитета на деоницама лета по врсти и типу ваздухоплова. Годишњи извештај обухвата: карактеристике аеродромских површина, средства аеродрома, утрошак погонског горива и мазива, укупне приходе, девизно пословање и запослене.

Део добијених резултата истраживања, који се односи на промет ваздухоплова, путника, робе и поште на аеродромима, као и токове путника и робе по дестинацијама отпреме и приспећа у складу је са препорукама из Уредбе ЕУ, бр. 437/2003 Европског парламента и Већа о статистичким извештајима. Наведени подаци припремљени су за достављање статистичком уреду Европске уније – Евростату, у електронском запису.

2. Јединица посматрања и извештајна јединица

Јединица посматрања и извештајна јединица за истраживање о промету на аеродромима јесу све организације које су према Класификацији делатности разврстане у делатност "Остале пратеће активности у ваздушном саобраћају", шифра подгрупе делатности 63230.

3. Адресар извештајних јединица

Адресар извештајних јединица се састоји од организација које се налазе у Јединственом регистру предузећа, а које су у години посматрања оствариле промене на жиро рачуну, евидентирани у документацији платног промета.

4. Прикупљање података (метод, време и извори)

Подаци се прикупљају извештајним методом. Извештај се подноси у електронском запису, у форми обрасца СВ/Т-21 (тримесечни), односно СВ/Г-21 (годишњи), који се попуњавају на основу расположиве евиденције и документације.

Извештајна јединица доставља тримесечни и годишњи извештај о промету на аеродромима надлежном статистичком органу у року који јој он одреди на основу програма статистичких истраживања.

5. Препоруке Европског парламента и Већа Европе

Део резултата истраживања у складу са Уредбом ЕУ, бр. 437/2003, Европског парламента и Већа Европе од 27. фебруара 2003. године – о статистичким извештајима који се односе на превоз путника, терета и поште ваздушним саобраћајем, доставља се Евростату, у електронском запису. То су следећи подаци односно следеће варијабле:

- а) путници,
- б) терет и пошта,
- в) деонице лета,
- г) расположива путничка места,
- д) полазиште / одредиште.

Свака земља прикупља све податке наведене у додатку 1, за све аеродроме на својој територији с прометом од преко 150 000 путника. За аеродроме с прометом мањим од 150 000 путника, доставља се само годишњи извештај.

6. Дефиниције основних појмова и обележја

У финалном нацрту „Речника термина и дефиниција статистике ваздушног саобраћаја“ (Final draft glossary on air transport statistics), документу који је припремио Евростат, дефинисани су основни појмови који се користе у статистици ваздушног саобраћаја:

Аеродром (Airport)

Одређена копнена или водена површина (укључујући све зграде, инсталације и опрему) која је намењена за полетање и слетање ваздухоплова, као и за њихово кретање по земљаној површини, и отворена за комерцијални ваздушни транспорт.

Полетно-слетна стаза (Airport runways)

Одређена правоугаона површина на аеродрому намењена за полетање и слетање ваздухоплова, која има следеће карактеристике:

- *Расположива дужина за полетање (Take-off run available ICAO)*

Дужина полетно-слетне стазе која је означена као расположива и погодна за кретање по земљи ваздухоплова који је у полетању.

- *Расположива дужина за заустављање (Landing distance available ICAO)*

Дужина полетно-слетне стазе која је означена као расположива и погодна за кретање ваздухоплова по земљи приликом слетања.

Ваздухоплов (Aircraft)

Било која машина која може да се одржава у атмосфери захваљујући потиску ваздуха искључујући потисак ваздуха у односу на површину земље.

Искључују се целелини и летелице које се крећу непосредно изнад земљине површине, као што је "hovercraft".

Авио-компанија (Комерцијални авио-превозник) Airline (Commercial air transport operator Eurostat)

Предузеће које се бави ваздушним превозом уз важећу дозволу за обављање комерцијалних летова.

Када авио-компаније заједнички послују односно када имају уговор о сарадњи на основу ког носе одвојену одговорност за понуду и продају услуга ваздушног превоза на неком лету или комбинацији летова, посматра се она авио-компанија која обавља лет.

Домаћи саобраћај (аеродрому) (Domestic traffic (airports))

Домаћи саобраћај се обавља између два аеродрома која су лоцирана у истој земљи/на истој територији.

Међународни саобраћај (аеродрому) (International traffic (airports))

Међународни саобраћај се обавља између аеродрома у једној земљи и аеродрома у другој земљи/на другој територији.

Комерцијални лет (Commercial air transport flight)

Лет који се обавља у сврху јавног превоза путника и/или робе и поште, уз накнаду.

Путници у ваздухоплову (Passengers on board)

Сви путници у ваздухоплову приликом слетања ваздухоплова на извештајни аеродром или приликом полетања ваздухоплова са извештајног аеродрома.

Сви путници који се ваздухопловом превозе уз накнаду или без накнаде током одређене деонице лета.

Обухватају се и путници у директном транзитну.

Путници у директном транзитну (*Direct transit passengers*)

Путници који после кратке паузе настављају своје путовање истим ваздухопловом, на лету који има исти број као лет којим су стигли.

Путници који промене авион због техничких проблема и који наставе путовање под истим бројем лета рачунају се као путници у директном транзитну.

На неким летовима са међуслетањем број лета се мења на аеродрому да би се направила разлика између долазног и одлазног лета у међуслетању. Пример је лет из Барселоне за Хамбург, где се лет наставља за Франкфурт пре него што се ваздухоплов врати у Барселону. Када путници који путују до места међуслетања настављају свој пут истим ваздухопловом, рачунају се као путници у директном транзитну.

Путници у трансферу или индиректном транзитну (*Transfer or Indirect Transit passengers*)

Путници који слећу и поново полећу у року од 24 часа различитим ваздухопловима или истим ваздухопловом коме је промењен број лета. Ови путници рачунају се два пута: једном у доласку и једном у одласку.

На неким летовима са међуслетањем број лета се мења на аеродрому да би се направила разлика између долазног и одлазног лета у међуслетању. Пример је лет из Барселоне за Хамбург, где се лет наставља за Франкфурт пре него што се ваздухоплов врати у Барселону. Када путници који путују до места међуслетања настављају свој пут истим ваздухопловом, рачунају се као путници у директном транзитну.

Кретање ваздухоплова (*Aircraft movement*)

Полетање ваздухоплова са аеродрома односно слетање ваздухоплова на аеродром.

У статистици ваздушног саобраћаја један долазак и један полазак рачунају се као два кретања.

Комерцијално слетање (*Revenue stop*)

Место које служи за утовар или истовар терета који доноси приход.

Редовна комерцијална услуга ваздушног превоза путника (*Scheduled commercial passenger air transport service*)

Услуга која се пружа обављањем летова на основу објављеног реда летења, или толико редовних и учесталих да се може рећи да чине препознатљиву систематичну серију.

Укључени су и додатни летови на одређеним деоницама проузроковани повећаним саобраћајем на редовним летовима.

Ванредни комерцијални ваздушни превоз (*Non-scheduled commercial air transport*)

Комерцијални летови који не спадају у редовне комерцијалне летове.

Укрцани путници (*Embarked passengers*)

Путници отпутовали са одређеног аеродрома на ком започињу свој пут, као и путници у трансферу и индиректном транзитну.

Путници у директном транзиту се не укључују.

Искрцани путници (Disembarked passengers)

Путници приспели на одређени аеродром на ком завршавају свој пут, као и путници у трансферу или индиректном транзиту.

Путници у директном транзиту се не укључују.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА

3.1. Органи за спровођење истраживања и њихове обавезе

У припремању и спровођењу истраживања "Тромесечни извештај о промету на аеродромима" и "Годишњи извештај о промету на аеродромима" учествује Републички завод за статистику Србије, као и статистички органи и друге службе у општинама и градовима.

Републички завод за статистику Србије израђује методологију и инструменте истраживања, стара се о његовом спровођењу и обезбеђује потребна финансијске средства. У ту сврху обавља следеће послове: израђује методологију за спровођење истраживања, саставља адресар извештајних јединица, штампа кодексе и друге материјале неопходне за спровођење истраживања, обрађује логички исправне слоге, и то за ниво Републике односно аутономне покрајине.

3.2. Обрада података и стављање на располагање

Резултати обраде података о промету на аеродромима презентирају се у следећим публикацијама у издању Републичког завода за статистику Србије:

- Статистички годишњак Србије
- Статистички билтен
- Месечни преглед
- Саопштење

Изабрани сет података доставља се у месечној и годишњој периодици Еуростату, у форми слога, а према садржају који је прописан и обавезан за земље чланице.

IV. СТРУКТУРА ЗАПИСА ЗА ДОСТАВЉАЊЕ РЕПУБЛИЧКОМ ЗАВОДУ ЗА СТАТИСТИКУ

4.1. Годишња периодика

Републичком заводу за статистику доставља се следећа структура записа за достављање података о аеродромским површинама, средствима за рад, запосленима, утрошку електричне енергије, горива и мазива, укупним приходима и девизном пословању.

Формат сваког поља је или нумерички (n) или алфабетски (a) или алфанумерички (an). Величина поља је или фиксна (форма + број - ; тј.: n4) или обележје с максималним бројем позиција (формат + «...»+ максималан број позиција, тј.: «n..12»).

Табела А1. Аеродромске површине

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А1	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	ПСС дужина	Н-4		m
10	ПСС ширина	Н-4		m
11	Конструкција ПСС-а	Н-1	1,2,3	
12	Површина стазе	Н-7		m ²
13	Дужина рулне стазе	Н-2		m
14	Ширина рулне стазе	Н-2		m
15	Конструкција рулне стазе	Н-1	1,2,3	
16	Остале површине (укупно)	Н-6		m ²

Табела А2. Средства за рад

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А2	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	Аутобуси на аеродрому	Н-2		
10	Возила за снабдевање (катеринг)	Н-2		
11	Вучна возила (трактори)	Н-2		
12	Аутолифтови и карго платформе	Н-2		
13	Степенице за путнике	Н-2		
14	Колица за превоз пртљага	Н-2		
15	Ватрогасна возила	Н-2		
16	Снегочистачи	Н-2		
17	Агрегати	Н-2		
18	Аутоцистерне и теретни аутомобили	Н-2		

Табела А3. Запослени

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А3	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	Укупно	Н-3		
10	Мушко	Н-3		
11	Женско	Н-3		
12	Општа администрација	Н-3		
13	Аеродромске услуге	Н-3		
14	Радници на отпреми и прихвату авиона	Н-3		
15	Радници на руковању теретом	Н-3		
17	Остали запослени на пружању аеродромских услуга	Н-3		
18	Радници у другим саобраћајним гранама	Н-3		
19	Остали радници ван делатности саобраћаја	Н-3		

Табела А4. Утрошак електричне енергије, горива и мазива

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А4	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	Електрична енергија	Н-4		kwh
10	Плинско уље	Н-3		тона
11	Бензин	Н-3		тона
12	Мазива	Н-3		тона

Табела А5. Укупни приходи

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А5	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	Укупни фактурисани приходи	Н-7		
10	Пословни приходи	Н-7		
11	Приходи од саобраћаја	Н-7		
12	Од слетања авиона	Н-7		
13	Домаћих авиона	Н-7		
14	Страних авиона	Н-7		
15	Од опслуживања авиона	Н-7		
16	Домаћих авиона	Н-7		
17	Страних авиона	Н-7		
18	Од путника (путничке таксе)	Н-7		
19	Од осталих грана саобраћаја	Н-7		

Табела А6. Девизно пословање

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	А6	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
9	Наплаћени девизни приходи	Н-5		
10	Од ваздушног саобраћаја	Н-5		
11	Од слетања авиона	Н-5		
12	Од опслуживања авиона	Н-5		
13	Од путника (путничке таксе)	Н-5		
14	Од осталих саобраћајних делатности	Н-5		
15	Претовар	Н-5		
16	Остало	Н-5		
17	Ван саобраћајних делатности	Н-5		
18	Исплаћени девизни расходи	Н-5		

4.2. Месечна периодика

Републичком заводу за статистику доставља се следећа структура записа за достављање података о промету путника, терета и поште по паровима аеродрома у одласку односно доласку ваздухоплова на извештајни аеродром.

Формат сваког поља је или нумерички (n) или алфабетски (a) или алфанумерички (an). Величина поља је или фиксна (форма + број - ; тј.: n4) или обележје с максималним бројем позиција (формат + «...» + максималан број позиција, тј.: «n..12»).

Табела Б1. Превоз на деоници лета (flight stage)

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Индентификација табеле	АН-2	А1	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Месец посматрања	Н-2	01-12	
9	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
10	Ваздушно пристаниште партнер	А-4	Консултација ICAO кода	
11	Приспеће/отпрема	Н-1	1, 2	
12	Редовни/ванредни	Н-1	1, 2	
13	Путнички/теретни	Н-1	1, 2	
14	Шифра превозника	А-3	Консултација ICAO кода	
15	Врста ваздухоплова	АН-4	Консултација ICAO кода	
16	Путници у ваздухоплову	Н-12	0 - 500	Путник
17	Путници у директном транзиту	Н-12	0 - 500	Путник
18	Терет и пошта, kg	Н-12	0 - 50000	kg
19	Број летова	Н-12	0 - 500	Лет
20	Расположива путничка места	Н-12	0 - 500	Пут. место

Извршити сумирање података (путници у ваздухоплову, путници у директном транзиту, терет и пошта [kg], број летова, расположива путничка места) и формирати сумарни слог за сваку постојећу комбинацију обележја (Ваздушно пристаниште партнер; долазак/одлазак; редован/ванредан промет; врста лета путнички/теретни; врста превозника и врста ваздухоплова).

Обухват: обухватају се услуге на редовним и ванредним летовима, као и операције комерцијалног генералног ваздушног саобраћаја, као што су авио-такси, панорамски летови, оглашавање, запрашивање и медицински летови.

Не обухватају се летови државних ваздухоплова (царина, полиција), затим тренажни летови, пословни летови, покусни летови и падобранство.

Деоница лета (flight stage) представља рад ваздухоплова од узлетања до његовог следећег слетања. Класификација броја превезених путника, терета и поште треба да буде иста као класификација етапе лета на којој је летео ваздухоплов.

На пример: ваздухоплов лети на линији Београд-Подгорица-Рим. Од Београда до Подгорице превози се 85 путника и од Београда до Рима 45 путника. Прво слетање је на ваздухопловном пристаништу Подгорица, а затим ваздухоплов наставља до Рима.

Број отпутовалих путника на деоници лета Београд-Подгорица јесте 130 путника, односно укупан број путника који је полетео из Београда на линији Београд-Подгорица-Рим.

Ваздушно пристаниште Београд приказује следеће величине:

Београд-Подгорица 130 одлазак

Извештај за дату етапу сумирати на месечном нивоу за следеће променљиве: отпутовали путници у ваздухоплову, отпремљени терет и пошта (kg), број летова на тој етапи у току месеца, број расположивих путничких места.

Табела Б2. Полазиште / одредиште лета (origin / destination)

Редни број поља	Назив поља	Формат поља	Могући одговори и модалитети	Јединица мере
1	Шифра истраживања	Н-4	1308	
2	Матични број јединственог регистра	Н-8	Консултација РОЈ-а	
3	Општина	Н-5	Консултација општина	
4	Делатност	Н-6	Консултација КД	
5	Идентификација табеле	АН-2	Б1	
6	Извештајна земља	А-2	Србија (ICAO) код	
7	Година посматрања	Н-4	Текућа година	
8	Месец посматрања	Н-2	01-12	
9	Извештајно ваздушно пристаниште	А-4	Консултација ICAO кода	
10	Ваздушно пристаниште партнер	А-4	Консултација ICAO кода	
11	Приспеће/отпрема	Н-1	1, 2	
12	Редовни/ванредни	Н-1	1, 2	
13	Путнички/теретни	Н-1	1, 2	
14	Шифра превозника	А-3	Консултација ICAO кода	
15	Врста ваздухоплова	АН-4	Консултација ICAO кода	
16	Путници у ваздухоплову	Н-12	0 - 500	Путник
17	Терет и пошта, kg	Н-12	0 - 50000	kg

Извршити сумирање података (путници у ваздухоплову, терет и пошта [kg]) и формирати сумарни слог за сваку постојећу комбинацију обележја (Ваздушно пристаниште партнер; долазак/одлазак; редован/ванредан промет; врста лета путнички/теретни; врста превозника и врста ваздухоплова).

Ваздушни промет у односу на полазиште / одредиште (origin/destination)

Исказује се промет путника и терета на одређеној линији са поделом између парова ваздушних пристаништа у складу са местом укрцаја и местом искрцаја на тој релацији. За путнике, терет или пошту где ваздушно пристаниште није познато, место поласка ваздухоплова сматра се место укрцаја путника. Исто тако, ако одредиште ваздухоплова није одређено, местом одредишта сматраће се ваздушно пристаниште последњег искрцаја путника или робе.

На пример: Као у претходном објашњењу, ваздухоплов лети на линији Београд-Подгорица-Рим. Од Београда до Подгорице превози се 85 путника и од Београда до Рима 45 путника. Промет ваздухопловног пристаништа састоји се од 85 путника на етапи од Београда до Подгорице и 45 путника који лете на етапи од Београда до Рима. Према томе, ваздушно пристаниште Београд приказује следеће величине:

Београд-Подгорица	85	одлазак
Београд-Рим	45	одлазак

Извештај за дату етапу сумирати на месечном нивоу са следеће променљиве: отпутовали путници у ваздухоплову, отпремљен терет и пошта (kg), број летова на тој етапи у току месеца, број расположивих путничких места.

V. УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ

Опште дефиниције и обележја

Шифра истраживања: Уписује се нумерички шифарски код статистичког истраживања под којим се истраживање води у Програму статистичких истраживања ("Службени гласник РС", бр. --/--)

Матични број јединственог регистра: Уписује се матични број из јединственог регистра, који је стална шифарска ознака предузећа. Овај број је одредио надлежни орган у Републици приликом уписа предузећа у јединствени регистар предузећа.

Општина: Уписује се шифарска ознака општине у којој је седиште предузећа, односно јединице за коју се подноси извештај.

Делатност: Уписује се делатност на нивоу гране коју је извештајној јединици одредио надлежни орган.

Идентификација табеле: За податке који се дају у табели о деоници лета уписује се А1, а за податке који се дају у табели о полазишту/одредишту уписује се Б1.

Извештајна земља: Уписује се шифарска ознака земље према ICAO коду. За Србију је СР.

Година посматрања: Уписује се година за коју се подноси извештај.

Месец посматрања: Уписује се месец за који се подноси извештај.

Извештајно ваздушно пристаниште: Уписује се четворословна шифра ваздушног пристаништа у складу са ICAO стандардом, као што је дато у ICAO документу 7910. Непознато ваздушно пристаниште шифрирати са "3333".

Ваздушно пристаниште партнер: Уписује се четворословна шифра ваздушног пристаништа у складу са ICAO стандардом, као што је дато у ICAO документу 7910. Непознато ваздушно пристаниште шифрирати са "3333".

Приспеће/отпрема: Уписује се једна од понуђених нумеричких шифара. Шифром 1 исказује се долазак (приспеће) ваздухоплова, а шифром 2 одлазак (отпрема) ваздухоплова.

Редован/ванредан: *Редовна услуга* врши се у складу са објављеним редом летења, или на летовима који су толико учестали да чине препознатљиву систематску серију летова. *Ванредне услуге* јесу оне које нису редовне.

Путнички/теретни: Исказује се врста лета у смислу обављене услуге. *Путнички лет* је лет на ком се превозе путници који су платили карту, као и летови објављени у реду летења као летови отворени за путнике. *Теретни лет* је лет на ком се превози само терет за који је плаћена услуга превоза, али не и путници који су платили услугу превоза.

Шифра превозника: Исказује се шифра ваздушног превозника који има дозволу (лиценцу) за обављање превоза путника и/или терета уз накнаду.

У случају да су ваздушни превозници удружени или имају друге уговорне споразуме који захтевају да два или више њих преузму одговорност за понуду и продају услуге превоза по лету или комбинацији летова, извештај се даје за превозника који је стварно обавио лет.

Врста ваздухоплова: Уписује се словнонумеричка шифра врсте ваздухоплова у складу са ИКАО стандардом, као што је дато у ИКАО документу 8643.

Непознату врсту ваздухоплова треба шифрирати као "3333".

Дефиниције и обележја за табелу А1 (аеродромске површине крајем године)

Полетно-слетна стаза је одређена правоугаона површина на аеродрому намењена за полетање и слетање ваздухоплова. Дужина се одређује према карактеристикама ваздухоплова за које се предвиђа да ће саобраћати на том аеродрому при стандардним условима. Поред главне, аеродром може имати и неколико помоћних полетно-слетних стаза, чија стварна дужина не сме да износи мање од 85% стварне дужине главне полетно-слетне стазе. Ове стазе постоје на аеродомима код којих густина саобраћаја превазилази могућности главне ПСС или је главна ПСС често изложена дејству ветра јачег интензитета из такозване бочне компоненте. На аеродромима постоје и полетно-слетне стазе са стазом за заустављање (stopway) и стазом без препрека (clearway).

Рулна стаза је одређена површина на аеродрому намењена за кретање ваздухоплова по земљи и обезбеђивање везе између делова аеродрома.

По конструкцији, стазе могу бити: травнате, асфалтне, асфалтно-бетонске и бетонске.

Дефиниције и обележја за табелу А2 (средства за рад)

Средства за прихват и отпрему авиона, путника и пртљага деле се на:

1) Средства за рад на платформи, која су директно везана за прихват и отпрему авиона, путника и ствари

- аутобуси на аеродрому
- возила за прихват и отпрему (П/О) и снабдевање ваздухоплова
- вучна возила (трактори)
- аутолифтови и "cargo" платформе
- степенице за путнике
- колица за превоз пртљага

2) Радне машине и возила која спадају у средства за одржавање аеродрома

- ватрогасна возила
- снегочистачи
- агрегати
- аутоцистерне и теретни аутомобили
- уређаји за преглед ствари и путника

Дефиниције и обележја за табелу А3 (запослени)

Исказује се просек месечних стања на крају године за коју се подноси извештај.

Запосленост представља број запослених особа, тј. укупан број особа које раде у предузећу (укључујући запослене власнике, партнере који раде редовно у предузећу и неплаћене раднике-чланове породице), као и особе које раде ван предузећа коме припадају и од стране кога су плаћене (нпр. комерцијалисти, курири, чланови тимова за поправку и одржавање). Укључене су и особе које су краће време одсутне (боловање, плаћено одсуство или посебно одсуство), као и особе у штрајку, али не и особе које су одсутне на неодређено време. Такође су укључени радници са скраћеним радним временом, сезонски радници, занатски ученици и радници који раде код куће, који су на платном списку.

У број запослених се не укључује радна снага коју је предузеће добило од другог предузећа, особе које врше поправке и одржавање у датом предузећу у име других предузећа, као и особе које су на служењу обавезног војног рока. С друге стране, особе које су на располагању предузећу из комерцијалних разлога, на бази дугорочних уговора (нпр. демонстратори у робним кућама), треба посматрати као запослене у оном предузећу у ком раде пре него у предузећу с којим имају склопљен уговор.

На основу међународних препорука уведена је подела запослених према полу.

Према врсти посла који обављају, извршена је следећа подела запослених:

- 1) на пословима опште администрације
- 2) на пружању аеродромских услуга
 - запослени на отпреми и прихвату авиона
 - запослени на руковању теретом
 - остали запослени на пружању аеродромских услуга
- 3) у другим саобраћајним гранама
- 4) ван делатности саобраћаја.

Општа администрација обухвата особље из административних служби на нивоу предузећа (финансијска, кадровска, правна ...), као и све руководеће особље. Не обухвата се административно особље директно везано за реализацију прихвата и отпреме путника и робе.

Запослени на пружању аеродромских услуга обухватају особље које ради непосредно на прихвату и отпреми путника и терета, или се бави организацијом прихвата и отпреме у било ком смислу. Ту спада: особље прихвата и отпреме ваздухоплова, путника и ствари, ватрогасно-спасилачко особље, особље које пуни ваздухоплов горивом и особље које врши контролу исправности површина за кретање ваздухоплова, објеката и инсталација аеродрома.

Запослени у другим гранама саобраћаја обухвата особље које ради на пословима везаним за рад других грана саобраћаја, нпр. друмског превоза путника са и од аеродрома...

Запослени ван делатности саобраћаја обухвата особље које ради на осталим пословима који нису везани за делатност саобраћаја (туризам, угоститељство...).

Дефиниције и обележја за табелу А4 (утрошак електричне енергије, горива и мазива)

Наведене категорије које се прате јесу: електрична енергија, плинско уље, бензин и мазиво.

Наводи се утрошена количина у KWh, односно у тонама.

Дефиниције и обележја за табелу А5 (укупни приходи)

Подаци о приходима се добијају из завршног рачуна предузећа. У овој табели се обухватају и девизни приходи који се обрачунавају по текућем курсу на дан реализације девизног прихода.

Укупни фактурисани приходи представљају оне приходе који су остварени од пружања услуга у току године.

Пословни приходи представљају збир прихода од саобраћаја и прихода ван саобраћаја.

Приходи од саобраћаја непосредно су везани за пријем и отпрему авиона, путника и терета:

- Приходи од слетања авиона – приходи остварени од услуга пријема авиона на ваздухопловно пристаниште; приходи остварени за прекорачење дозвољеног задржавања авиона на платформи.
- Приходи од опслуживања авиона – приходи везани за припрему авиона за наредни лет.
- Приходи од путника – путничке таксе и приходи за отпрему пртљага.
- Приходи од осталих саобраћајних грана – приходи од претовара, услуга за пошту, таксе за комерцијално коришћење платформе ("Југопетрол", JAT Airways и др.)

Приходи ван саобраћаја јесу приходи од закупнина, одржавања просторија, реклама, разних услуга и сл.

Табела 6. Девизно пословање

Сви приходи односно расходи у страним средствима плаћања прерачунавају се у USA доларе по текућем међувалутном курсу са међубанкарског девизног тржишта, на дан реализације девизног прихода односно расхода.

Наплаћени девизни приходи обухватају:

- Приходе од ваздушног саобраћаја, који су везани за пријем и отпрему авиона, путника и терета;
- Приходе од осталих саобраћајних грана;
- Приходе ван саобраћајне делатности.

Њихова детаљнија објашњења дата су у оквиру претходне табеле.

Девизни расходи се дају у укупном износу и односе се на експлоатационе трошкове.

Дефиниције и обележја за табелу Б1 (деоница лета)

Деоница лета. Лет ваздухоплова од узлетања до његовог следећег слетања.

Путници у ваздухоплову. Сви путници у ваздухоплову приликом његовог слетања на ваздушно пристаниште или сви путници приликом узлетања са ваздушног пристаништа које подноси извештај.

Терет и пошта у ваздухоплову. Сав терет и пошта у ваздухоплову приликом његовог слетања на ваздушно пристаниште или сав терет и пошта приликом узлетања са ваздушног пристаништа које подноси извештај.

Не обухвата се пртљаг путника који се превозе.

Расположива путничка места. Укупан број расположивих путничких места између два ваздушна пристаништа, намењених за комерцијалну продају на деоници лета који обавља ваздухоплов.

На деоници лета укупан број превезених путника са плаћеном услугом не сме бити већи од броја расположивих путничких места.

Укључују се путничка места која су већ попуњена путницима у директном транзиту.

Искључују се путничка места која нису стварно расположива за превоз путника због ограничења у максималној бруто тежини (maximum gross weight).

Дефиниције и обележја за табелу Б2 (полазиште/одредиште лета)

Полазиште и одредиште лета. Промет на ваздушном пристаништу подељен према паровима ваздушних пристаништа у складу са местом укрцаја односно искрцаја путника или терета на том лету.

За путнике или терет где ваздушна лука укрцаја путника није позната, полазиште ваздухоплова би требало сматрати местом укрцаја. Исто тако, ако ваздушно пристаниште искрцаја није познато, одредиште ваздухоплова би требало сматрати местом искрцаја.

Превезени путници. Сви путници на одређеном лету бројани само једанпут, а не на свакој деоници лета.

Искључују се путници у директном транзиту.

Рукопис припремили: Жељко Лесић, Јелена Ковијанић, Сандра Михајловић

РЕДАКЦИЈА

Руководилац: мр Предраг Чановић

Чланови: Гордана Бјелобрк, мр Љубица Живадиновић, Мирјана Смолчић

Лектура: Емилија Видановић

Технички уредник: Ирена Димић

ШТАМПА

Републички завод за статистику Србије, Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 2412-922 • Телефакс: 2411-260

Број страна: 23 • Тираж: 150